

Riktlinje

Fastställt av: Tommy Svensson

Upprättat av: Henrik Sandberg

Granskare: Ida C Lestander

Organisation gäller inom: Region Västerbotten

Region Västerbottens visselblåsarfunktion

Förändringar från föregående utgåva

Omarbetad riktlinje

Omfattning

Riktlinjen gäller inom hela Region Västerbotten. Visselblåsarfunktionen kan nyttjas vid rapportering i ett arbetsrelaterat sammanhang av information om missförhållanden som det finns ett allmänintresse av att de kommer fram.

Följande kategorier av personer som är verksamma i regionens verksamhet/organisation kan rapportera om missförhållanden som förekommer i regionens verksamhet:

- Arbetstagare
- Personer som gör en förfrågan eller söker arbete
- Personer som söker eller utför volontärarbete
- Personer som söker eller fullgör praktik
- Personer som annars står till förfogande för att utföra arbete eller utför arbete under regionens ledning och kontroll
- Egenföretagare som söker eller utför uppdrag för Region Västerbotten
- Personer som står till förfogande för att ingå eller ingår i verksamhetens förvaltningslednings- eller tillsynsorgan
- Personer som har tillhört någon av personkategorierna ovan och har fått del av eller inhämtat informationen under tiden i Region Västerbotten

Riktlinjen omfattar inte förtroendevalda, hel- eller delägda bolag eller kommunalförbund.

Bakgrund

Region Västerbotten har en uttalad ambition att vara en öppen och transparent organisation där människor uppmuntras att uppmärksamma och åtgärda missförhållanden. Vi eftersträvar en organisationskultur där det är naturligt att, för organisationens och individers bästa, påtala brister och

---

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig version finns i ledningssystemet.

bidra till ständig förbättring. De naturliga kanalerna är att vända sig till sin närmaste chef, fackliga organisation och att använda sin meddelarfrihet. Allmänt missnöje med arbetsförhållanden, organisation, chefskap eller konflikter på arbetsplatsen ska inte rapporteras till visselblåsarfunktionen. Den typen av frågor ska i stället lyftas till chef, chefs chef, facklig representant eller skyddsombud. Visselblåsarfunktionen utgör ett viktigt komplement till dessa redan etablerade kanaler. Den som via visselblåsarfunktionen rapporterar om missförhållanden och har skälig anledning att anta att informationen om missförhållandena är sann är enligt lag skyddad från repressalier från arbetsgivaren.

Regionstyrelsen har fattat beslut om införande av visselblåsarfunktion i egen regi.

Syfte

Riktlinjen beskriver hur rapporter tas emot och handläggs samt vad som gäller för rapporterna med avseende på offentlighet och sekretess, diarieföring, gallring samt personuppgiftsbehandling.

Lagar och andra krav

Lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden.

Tryckfrihetsförordningen (1949:105)

Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)

EUs allmänna dataskyddsförordning 2016/679

Arkivlag (1990:782)

Patientsäkerhetslagen (2010:659)

Socialstyrelsens föreskrift om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9)

Arbetsmiljölagen (1977:1160)

Arbetsmiljöverkets föreskrift om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:01)

Arbetsmiljöverkets föreskrift om organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4)

Ansvar och befogenheter

- Regiondirektören ansvarar för att besluta om riktlinjen och där besluta om vilka roller som ska ingå i den granskningsgrupp som har till uppgift att ta emot och bedöma de rapporter som kommer in.
- Ordförande i granskningsgruppen ansvarar för att rutiner upprättas, att arbetet sker enligt beslutad rutin och att återrapportering sker till regiondirektören och regionstyrelsen samt berörd nämnd och förvaltningschef.

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig version finns i ledningssystemet.

Beskrivning/Genomförande

Visselblåsarfunktionen

Exempel på missförhållanden som kan rapporteras till visselblåsarfunktionen är information som man erhållit i ett arbetsrelaterat sammanhang och som rör misstanke om allvarliga oegentligheter och missförhållanden som står i strid med lagstiftning eller utgör allvarliga avsteg från Region Västerbottens styrande dokument. Det kan exempelvis vara fråga om ekonomisk brottslighet, korruption, mutor och andra allvarliga händelser. Även misstanke om miljöbrott eller säkerhetsrisker som rör liv och hälsa kan rapporteras till visselblåsarfunktionen. Visselblåsaren måste inte ha bevis för sin misstanke men rapporten ska vara uppriktig. Inga rapporter får göras med vetskap om att uppgifterna är falska.

Patientsäkerhetsrisker ska rapporteras i kanalen för avvikelserapportering och utredas i särskild ordning.

Rapporteringsvägar

Visselblåsarfunktionen kan nås via e-post, post eller telefon. För den som önskar vara anonym finns en särskild digital tjänst som säkerställer anonymitet. Det är även möjligt att lämna en rapport vid ett fysiskt möte.

Handläggning av inkomna rapporter

Inkomna rapporter hanteras av en särskild och oberoende granskningsgrupp inom Region Västerbotten. Gruppen består av direktör för ledningsstaben (ordförande), regionjurist och HR-strateg samt vid behov en sakkunnig med relevant kompetens beroende på rapportens innehåll. Kommunikationen med visselblåsaren loggas i den digitala tjänsten. Granskningsgruppen ansvarar gemensamt för att funktionen är bemannad under ledighet eller annan frånvaro.

Samtliga inkomna rapporter ska läsas och bedömas självständigt av granskningsgruppen. En rapport som bedöms omfattas av visselblåsarlagen ska utredas av Region Västerbotten i enlighet med regeringsformens grundläggande krav på saklighet och opartiskhet. Visselblåsarfunktionens uppdrag är att se till att så sker. Det innefattar beslut att inleda utredning, inhämta information från organisationen, dra slutsatser från uppföljningen av informationen och avsluta utredningen. Vid behov av specialistkompetens kan expertis inom Region Västerbotten involveras. Informationsinhämtning genomförs av ansvarig linjeorganisatorisk nivå med mandat att vidta åtgärder och som inte omfattas av rapportens innehåll. Granskningsgruppens slutsatser delas även med denna nivå. En rapport ska inte utredas av någon som omfattas av jäv. Om rapporten rör förvaltningschefer eller direktörer ska rapporten utredas av extern kompetens.

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig version finns i ledningssystemet.

En rapport kan inte utredas om den är ofullständig eller saknar tillräckligt med information. Vid behov kontaktas visselblåsaren med begäran om ytterligare uppgifter. Om rapporten efter en månad är så ofullständig att någon vidare utredning inte kan ske, eller om rapporten inte ska hanteras inom ramen för funktionen informeras visselblåsaren och ärendet avslutas i visselblåsarfunktionen.

Information om rapportens innehåll kan om det bedöms lämpligt överlämnas till den verksamhet inom Region Västerbotten som berörs för eventuell fortsatt hantering. Rapporter som berör förtroendevalda, bolag eller kommunalförbund ligger utanför visselblåsarfunktionens behörighet och kommer att avslutas i visselblåsarfunktionen med information till visselblåsaren om var denne bör vända sig med sin information/rapport.

Om rapportens innehåll berör andra rapporteringskanaler ska visselblåsaren informeras om lämpliga kanaler att rapportera i.

Dokumentation av visselblåsarfunktionens hantering av inkomna rapporter sker i det digitala systemet för inrapportering.

Rapportering

Information om inkomna visselblåsarrapporter rapporteras till regiondirektör och berörd förvaltningschef fortlöpande och vid behov. Hänsyn ska tas till visselblåsarens integritetsskydd. En sammanfattning av inkomna rapporter samt vidtagna åtgärder rapporteras också årsvis till regionstyrelsen och berörd nämnd.

Offentlighetsprincipen

Enligt offentlighetsprincipen finns en grundlagsstadgad rätt för såväl svenska som utländska medborgare att ta del av allmänna handlingar. Rätten att ta del av allmänna handlingar kan bara inskränkas om uppgifterna enligt lag omfattas av sekretess.

Inkomna rapporter och kommunikation med visselblåsare utgör allmänna handlingar och ska registreras eftersom de omfattas av sekretesskydd.

Om en allmän handling begärs utlämnad ska alltid en sekretessprövning genomföras. Ett utlämnande kan bara nekas om det finns stöd i lagstiftningen för det. Exempel på sekretessbestämmelser som kan aktualiseras är uppgifter om hälsa eller andra personliga förhållanden enligt 25 kap. 1 § OSL, uppgift om annan enskild eller rapporterande persons identitet enligt 17 kap. 3 b § och 32 kap. 3 b § OSL samt uppgifter om personal enligt 39 kap. 1, 2 §§ OSL.

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig version finns i ledningssystemet.

En grundläggande utgångspunkt är att identiteten på rapporterade personer och andra individer ska skyddas. Sekretessskyddet gäller dock endast vid utlämnande av rapporter eller uppgifter ur rapporter till extern mottagare. Sekretessbestämmelserna gäller inte för den myndighetsinterna kommunikationen. Informationen i rapporten delas endast med de som behöver ta del av uppgifterna.

Behandling av personuppgifter

Om rapporten görs anonymt behandlas inga direktidentifierande personuppgifter om visselblåsaren. Däremot kan rapporten innehålla uppgifter som utgör indirekta personuppgifter som möjliggör identifiering av visselblåsaren eller andra enskilda samt uppgifter om andra personer. Dessa uppgifter behandlas med försiktighet.

Visselblåsaren uppmanas att inte lämna fler personuppgifter än vad som är nödvändigt för utredningen samt undvika att lämna känsliga personuppgifter.

Region Västerbotten stödjer personuppgiftsbehandlingen avseende visselblåsarärenden på artikel 6.1 e) i dataskyddsförordningen och 3 kap. 3 § dataskyddslagen; behandling som är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse.

Nyckelord

Visselblåsare, visselblåsarfunktion, allvarliga oegentligheter, misstanke om brott, avvikelse, meddelarfrihet.

Dokumentation och arkivering

Mottagningsgruppen gör alltid en bedömning av innehållet i handlingen. Allmänna handlingar som tillhör ett visselblåsarärende ska registreras och bevaras. En inkommen handling som inte bedöms utgöra ett visselblåsarärende får, i enlighet med särskilt gallringsbeslut av regionarkivarie, gallras efter två år.

Historik

Dokumentet ersätter inget tidigare dokument i ledningssystemet.

Utarbetat av

En arbetsgrupp under ledning av direktör för ledningsstaben har utarbetat riktlinjen. Gruppen har bidragit med kompetens inom juridik, HR, administration och kommunikation.

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig version finns i ledningssystemet.

Referenser

Ej tillämbart

Dokumentinformation

Här anges information om vad som finns i grå ruta, sidhuvud, sidfot och om information angetts om kontrollerade kopior.

Det anges här för att kunna läsas av hjälpmedel för synnedsatta. **Denna information får inte tas bort!**

Information i sidhuvud

Bild på region Västerbottens logga.

Versionsnummer: 0.5

Giltigt från och med: 2026-06-01

Giltigt till och med: 2029-05-31

Information i grå ruta på första sidan

Dokumenttyp: Riktlinje

Fastställt av: Tommy Svensson

Upprättat av: Henrik Sandberg

Granskare: Ida C Lestander

Organisation gäller inom: Region Västerbotten

Information i Sidfot

Dokumentnummer: 102394

Kontrollerade kopior

Ett utskrivet dokument är endast en kopia. Giltig version finns i ledningssystemet.